

Sonet

Bogomil Fatur

Ves svet je srcu bil neskončno drag,
od nežnih razodetij vedno nov,
nad njim se lil je božji blagoslov
kot v zarji nad oazo zlat oblak.

Kjerkoli me je spremljal njen korak,
iz žlahtnih tal se vsul je plaz cvetov,
raz vsako vejico iz vseh vrtov
žarel je v solnčni slavi sad sladak.

Zdaj je to milo luč pogasil mrak,
ves svet kot prvi dan je pust in gol,
in pred portalom sam, sramotno nag,

izgnan v temó, ničesar več gotov,
zastonj strmim čez neprestopni prag
v zapravljenega raja srečni krov.

Meditacija

Lili Novy

Kaj res proti noči hitimo,
ko vendar krog nas se še komaj dani?
Joj, kakor da blodimo mimo
vseh svetih in svetlih stvari!

Prav kakor da nihče ne ljubi
in Judežev vsak je med nami poljub,
v kozarce pa, slepi v pogubi,
si k vinu prilivamo strup!

Kaj smo jih zares pozabili
nekdanje prelepe, velike želje?
Peklenski skušnjavec nas sili
prodajati čisto srce.

Vi srečni očetje ubogi,
ki visel nad vami polnočni je svod,
a v stiski in črni nadlogi
zaupali v sončni ste vzhod,

o čem med seboj govorite
v svečanih in jasnih božičnih nočeh,
ko kakor pri jaslicah bdite
ob nežnih in spečih kaleh,

kjer zemlja kot mati Marija
zagrinja, kar sanja in nič ne trpi,
kjer živih voda melodija
kot angelski spev vam zveni?

Kako ste vi stari tam složni,
kjer niste več v hlapčevski halji mesa,
v najgloblji modrosti pobožni,
kjer srd in zavist se neha.

A mi, ki nam že domačija
na boben gre, mi pa v pretep in prepir!
Očete nam zemlja povija,
zamišljeno tonejo v mir.

Iz poglavja o narodnih tradicijah*

A. Poljanec

(Konec.)

IV.

Razvoj slovenskega kmečkega zadružništva pod Avstrijo je praktično dokazal, da zadružništvo pod takim jerobstvom in v okviru kapitalističnega sistema ne more dokončno rešiti agrarnega in kmečkega vprašanja. No-tranja socialna diferenciacija na vasi se je nadaljevala; kmečko zadruž-ništvo ji ni bilo kos, zlasti pa ne potem, ko je odprlo vrata tudi nekmečkim pridobitnim slojem. Narobe, zadružništvo je to diferenciacijo z dokončno pritegnitvijo slovenske vasi v kapitalistično gospodarstvo le še pospeševalo. Že dr. Krek je gledal rešitev v ustanavljanju tovarn v okviru zadruž-niškega gibanja, ki naj bi prestreglo proletarizirano kmečko prebivalstvo in omejilo emigracijo. V ta namen je že pred vojno dal iniciativo za usta-novitev zadružne banke, ki je postala dejstvo šele po vojni z ustanovitvijo Zadružne gospodarske banke, tega izhodišča druge velike finančne skupine na Slovenskem. To Krekovo prizadevanje je imelo svoj smisel, ker je zanj obstajala realna podlaga. To podlago je tvoril novi sloj slovenske mestne in vaške buržoazije, ki se je razvil v okviru zadružništva, na podlagi na-

* V prvem delu tega članka, št. 3, str. 100 beri pravilno: Josip Vošnjak, a ne Miha Vošnjak.